

SZABÁLYZAT

lelkipásztorok, munkatársak és önkéntesek számára a kiskorúak és a sebezhető felnőttek védelméről

0. Bevezető

Társadalmunk egyre veszélyeztetettebb tagjai a kiskorúak és a sebezhető felnőttek. A Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegye intézményei elkötelezettek a **személy tisztelete** iránt, támogató környezetet teremtve a kiskorúaknak minden pszichikai, szexuális és fizikai visszaéléssel szemben. A preventív lépések mellett együttérzéssel és segítőkészséggel fordulunk az esetleges sértett vagy sértéseknek kitett kiskorúak felé, illetve lelkipásztori segítséget nyújtunk azoknak is, akiket bántó magatartással vádolnak. Ennek megfelelően a jelen szabályzat nemcsak világos kereteket kíván szabni, hanem pozitív iránymutatást ad lelkipásztori és nevelési munkánkhoz egyaránt.

A Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegye intézményeihez kapcsolódó tevékenységet végző felnőtteknek, klerikusoknak és laikusoknak egyaránt, nemcsak az állami törvényt, hanem a Romániai Katolikus Püspöki Kar határozatait, illetve az itt lefektetett alapelveket és a keresztyén erkölcs normáit is messzemenően be kell tartaniuk és be kell tartatniuk. Ezek megsértését jelenteniük kell az intézmény vezetőjének, akinek szorosan együtt kell működnie az állami és egyházi hatóságokkal. Minden érintett legyen tisztában ezen elvekkel, és működjön együtt ezek megvalósításában. Az alábbiak érvényesek a Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegye saját intézményeire, az azok által szervezett programokra, illetve bármilyen kiskorúval és sebezhető felnőttel kapcsolatos viselkedésre.

1. Preventív tájékoztatás

- Új munkaerő alkalmazása, illetve továbbképzések részeként minden érintettet **tájékoztatni kell** a jelen útmutatóról, és fel kell készíteni őket a kiskorúak, illetve a sebezhető felnőttek védelmére. A tájékoztatás az intézményvezetők bevonásával történjen, akik egyben felelősek a jelen szabályzatban foglaltak betartásáért, annak ellenőrzéséért és betartatásáért.
- A Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegye minden intézményvezetője munkaköri leírásának részévé kell tenni a szabályzatban foglaltak betartását és betartatását. Az érintettek aláírásukkal igazolják, hogy megértették és megtartják annak előírásait.
- A papságra készülők képzésében kerüljön sor a jelen szabályzat bemutatására.
- Az esperesek a szabályzat érvénybe lépésétől számított három hónapon belül tájékoztassák az esperesség papjait, illetve az egyházi alkalmazottakat a benne foglaltakról, illetve az esetleges változtatásokról.
- Tudatosítani kell, hogy a kiskorúak és a sebezhető felnőttek elleni visszaélés megelőzésében egy egyenlőtlen kapcsolattal állunk szemben, ahol a kísérő és a segített személy közti hatalmi különbséget figyelembe kell venni.

2. Fogalmak

- **Érintettek:** Oktatói és nevelői, ifjúsági, lekipásztori és karitatív munkánk nagyon sok résztvevőt érint: gyermekeket, fiatalokat, időseket, betegeket. Az alábbi alapelvek mindegyikükre vonatkoznak, legyenek munkavállalói viszonyban az egyházmegyével, a plébániákkal és az intézményekkel vagy sem: lekipásztorokra, munkatársakra, ideiglenesen foglalkoztatottakra, valamint önkéntesekre.
- A továbbiakban „**kiskorú**” alatt értjük az egyházmegyei intézményekhez tartozó, ott megforduló, illetve közvetett, és/vagy közvetlen módon egyházmegyei szervezésű programon/rendezvényen részt vevő, 18 év alatti fiatalokat, valamint a sebezhető felnőtteket (továbbiakban együtt kiskorú).
- **Sebezhető felnőtt:** 18 év feletti személy, aki nem képes gondoskodni önmagáról, fizikai vagy mentális korlátai miatt, így kiemelten sebezhető lelki, fizikai vagy szexuális visszaélés által.

3. Tiltott viselkedések

A gyermekvédelmi jogszabályok szellemében abszolút tiltott és megengedhetetlen dolog a másik személy bántalmazása, testi fenyegetése, megalázása. A bántalmazás köre tehát nem szűkül le a szexuális természetű bántalmazásra, hanem a fizikai és a lelki bántalmazásról is szó van ebben az esetben. Ennek értelmében tilosak az alábbi cselekedetek és megnyilvánulások:

- A teljesítmény értékeléséhez fűzött *gúnyos* kommentárok, megjegyzések, gesztusok, jelek.
- Feladatok adása során megalázó helyzetek teremtése vagy az ilyen helyzetek megalázó kihasználása.
- Ruházkodáshoz, viselkedési formákhoz fűzött *gúnyos* kommentárok, megjegyzések.
- Erotikus érzelm bármilyen kimutatása kiskorúval szemben.
- Szexuális jellegű figyelem, amely a másikban félelmet és rossz közérzetet kelt. Ide tartozik a nemiségre vonatkozó minden degradáló megjegyzés vagy tett.
- A *cyberbullying* bármely formája, mely az információs eszközök alkalmazásával ellenséges magatartással igyekszik másoknak ártani.
- Olyan filmek, videók vetítése, melyek alkalmasak az adott korosztály fejlődését nem megfelelő irányba terelni.
- A kiskorú családjára, hozzátartozóira vonatkozó negatív tartalmú, bántó, sértő megnyilvánulások.
- A kiskorúak egymás közötti bántalmazása, egymás dresszíroztatása („*csicskáztatása*”), különösen felnőtt asszisztálásával.
- Fizikai és/vagy szellemi erőszak bármilyen formájának alkalmazása fegyelmezés vagy megfélemlítés céljából.
- A *bullying* fiatalok egymás közötti erőszaka. Történhet ez az ún. csoporterőszak formájában, amikor egy csoport erejével visszaél egy másik emberrel szemben, sokszor a körülállók passzív egyetértését megszerezve, akik maguk nem akarnak áldozataivá válni hasonló eseménynek. Fizikai vagy más megaláztatáshoz kapcsolódó eseményt egyén, csoport, felnőtt vagy maga az intézmény is elkövethet. A fentiekhez kapcsolódó semmilyen forma megtűrése nem elfogadható intézményeinkben és programjainkon.

4. Kábítószeres és alkohol tilalma

- Tilos kábítószer használata vagy birtoklása (nemcsak a kiskorúak jelenlétében).
- Tilos alkoholt fogyasztani vagy alkohol hatása alatt lenni azon időszak alatt, amikor kiskorúak felügyelete van az érintettre bízva.
- Tilos alkohol vagy kábítószer megtűrése, engedélyezése vagy kínálása kiskorúaknak.

5. Szexuális visszaélés tilalma

Gyerekek elleni szexuális visszaélésnek nevezzük, amikor egy felnőtt arra használja hatalmát és befolyását, hogy egy gyermeket szexuális tevékenységekben való részvételre, vagy annak passzív eltűrésére vegyen rá. Ez a legteljesebb mértékben tilos és elfogadhatatlan. Annak érdekében, hogy megtartsuk a lehető legbiztonságosabb környezetet a kiskorúak számára, el kell kerülnünk minden félreérthető viselkedési formát.

- Nem elfogadható viselkedés kiskorúval szemben: a nemi szervek érintése, szájon csókolás, hosszú és nem megfelelő átölelés, birkózás, masszázs.
- Tilos kiskorúak jelenlétében meztelenül mutatkozni, átöltözni vagy zuhanyozni, illetve mást ilyen helyzetben fényképezni.
- Tilos pornográf vagy más erkölcsileg vitatható anyagok felkínálása kiskorúaknak.
- Tilos megengedni vagy biztatni kiskorút arra, hogy részt vegyen bármilyen pornográf jellegű felvételen, vagy ilyet birtokoljon.
- Tilos bármilyen szexuális témára koncentrálni beszélgetés kiskorúakkal, a kifejezetten nemi felvilágosító órák és lelkipásztori munka kontextusán kívül.
- Ugyanakkor a **megfelelő barátságos kapcsolat** kimutatása az oktatói és nevelői munkánk, lelkipásztori tevékenységünk pozitív része. Az alábbiak erre adnak példát: háton vagy vállon veregetés; kézfogás; a kéz, váll érintése; a vállak átölelése; kézen fogva sétálni kisgyerekekkel; kisgyerekekhez lehajolni átölelésre; kezek átfogása ima alatt; kézrátétel a kiskorú fejére. A nevelő legyen tudatában annak, hogy minden fizikai kapcsolatnak *eltérő* üzenete lehet. Ennek megállapításához kifejezett figyelemre, a kiskorú ismeretére van szükség.
- Minden helyzetben a kiskorú érzékenységét elsődleges szempontként kell figyelembe venni.

6. Tiltott helyszínek

- Intézményenként át kell tekinteni, hogy milyen helyiségek átalakítása lehetséges és szükséges a nagyobb transzparencia megteremtése érdekében. A beszélgető szobák legyenek ablakkal ellátva.) Ezért a helyi előljáró, illetve az intézményvezető felel.
- Tilos egyénileg találkozni kiskorúval félreértésre okot adó helyen és körülmények között.
- Tilos kiskorúval egyedül maradni egy szobában, sátorban éjszakára.
- Tilos egy ágyban, egy hálószobában vagy kis méretű sátorban feküdni kiskorúval.

7. Jelzési kötelezettség és kivizsgálás

A klerikusok és az egyházmegyével jogviszonyban álló más személyek, jelen szabállyal összhangban, tiszteletben tartják az erőszakkal szembeni zéró toleranciát. Ennek megfelelően nem követhetnek el fizikai, lelki, érzelmi vagy szexuális erőszakot, visszaélést és nem tűrhetik el más személyek ilyen jellegű zaklatását, beleértve az online felületen történő hasonló aktivitást is.

- Minden esetben, amikor felmerül a gyanú, hogy kiskorú vagy sérülékeny felnőtt ellen a jelen szabályzatba ütköző cselekmény történt, a klerikusnak és az egyházmegyével jogviszonyban álló más személynek haladéktalanul, legkésőbb 72 órán belül jelezniük kell azt az egyházmegyei hatóságnak.
- A klerikusok és az egyházmegyével jogviszonyban álló más személyek, a hivatásuk teljesítése során őket ért bántalmazást, erőszakos esetet és visszaélést az egyházmegyei hatóságnak jelezzék.

8. Záró rendelkezés

A fenti előírásokon kívül az intézményekben meglévő etikai kódexek, vagy szabályzatok is megőrzik hatályukat. Ha a jelen előírások valamiben szigorúbban rendelkeznek, úgy a korábbi rendelkezés hatályát veszíti és a jelen előírást kell követni.

Ez a szabályzat évente ismerttetendő és a nyilatkozat aláíratandó minden olyan lelkipásztorral, munkatárssal és önkéntessel, aki kiskorúval, vagy sebezhető felnőttel kerül kapcsolatba munkája során.

A jelen szabályzat érvénybe lépését 2023. október 15-i hatállyal elrendelem!

kelt Nagyváradon, 2023. október 12-én

Böcskei László
megyéspüspök